

Verslag van orgelreis op 10 juni 2023 de “Hanzereis”

Wat kun je het beste doen als het zo heet is als op deze 10^e juni. Het werd uiteindelijk zo'n 30 graden.

Je gaat in een airconditioned bus mee naar heerlijk koele kerken.

En behalve het aangename konden we ook het leerzame met elkaar verenigen.

We kregen antwoorden op diverse vragen als: Hoe kom je aan een orgel? Wat doet een orgeltrapper, etc.

Hasselt

Als eerste gingen we naar de Lichtuskerk in Hasselt. Daar werden we met koffie

ontvangen. Ondertussen vertelde de Jan Holthuis hoe dit kleine naoorlogse kerkje aan zijn mooie orgel is gekomen. Aanvankelijk stond er een elektronisch orgel ter ondersteuning van de gemeentezang. Echter Jan Holthuis, één van de gemeenteleden, is orgelbouwer van beroep. Hij dacht: “Dat moet toch anders kunnen” en samen met enkele anderen zijn ze aanvankelijk op zoek gegaan naar een bestaand orgel dat vanwege de vele sluitingen van kerken beschikbaar was voor overplaatsing. Maar het één was te groot een ander voldeed weer niet op andere punten. Dus ging Jan eens praten met de firma Reil, waar hij jarenlang in dienst was geweest.

Daar kwam uit dat ze materiaal konden bestellen bij deze firma en onder leiding van Jan hebben vele gemeenteleden zich bekwaamd in de diverse aspecten van de orgelbouw.

Op allerlei manieren is er geld ingezameld en met een startbedrag van 25000 euro kon worden begonnen. Uiteindelijk door allerlei extra registers en andere wensen is een kapitaal orgel ontstaan met een mooie klank en net op tijd klaar om als speel- en studieorgel te kunnen functioneren voor organist Evan Bogerd.

In de kerk gaf Jan aan welke registers open gingen en Evan speelde dan een stuk met deze registers. Zodoende konden we een goed beeld krijgen van wat klankkleuren nou eigenlijk zijn en wat zo'n register nou doet als het gemengd wordt met een ander register.

Na een klein concertje ging Evan met ons mee naar Kampen, waar in de Bovenkerk twee orgels bespeeld gingen worden.

Maar eerst was het lunchtijd.

Kampen

Als eerste bespeelde Evan, na ook hier weer enige toelichting, een modern orgel van de firma Reil dat in 1999 aan de kerk geschonken werd door de heer Henk Stoel, een bewoner van deze stad. Het heeft o.a. een bijzonder register dat doet denken aan klaroenen en samen met een trompetregister klonk dat prachtig.

Dit orgel staat in een aparte afgeschermdde ruimte en om naar het grote Hinsz-orgel te luisteren moesten we dus even verhuizen naar het middenschip. Daar werden we getraakteerd op bijzonder mooie klanken.

Hattem

Na afscheid te hebben genomen van Evan vertrok de bus richting Hattem. Een klein plaatsje maar met een bijzondere kerk, de Grote of Andreaskerk, met twee bijzondere orgels.

Aanvankelijk zou Harm Jansen de orgelbespeling verzorgen, maar door omstandigheden was hij verhinderd. Maar er was een prima vervanger Jaap Zwart (ja, inderdaad een telg uit de bekende orgelfamilie Zwart). Met behulp van een zangoefening, waar iedereen aan meedeed, ervoeren we wat een reine tert is. Dit omdat het oudste van de twee orgels (het Slegel orgel) uit 1550 dateert en nog op de oude manier gestemd is. Als je een stuk speelt in een bepaalde toonsoort, dan kun je op een moderne instrument ditzelfde stuk zomaar een toontje hoger of lager

spelen, zonder dat het vals klinkt. Wat dat betekent voor een oud orgel liet Jaap Zwart ons overduidelijk horen. Het deed je pijn aan de oren.

Daarnaast moet er getrapt worden om geluid uit het instrument te krijgen. Twee vrijwilligers konden dit karweitje op zich nemen en ook hier konden we weer horen wat voor effect het geeft als de trappers even niet opletten of wat anders gaan doen. Je hoort helemaal niks meer.

Na dit instructieve intermezzo volgde op het hoofdorgel een bespeling met stukken van Sweelinck en Van Noort afgesloten met een improvisatie over psalm 87.

Kortom we hadden een leuke leerzame reis. Organisatoren bedankt.

